

Nezaposleni u Hrvatskoj: Izvori financiranja i strategije traženja posla

Žunić, Jelena

Undergraduate thesis / Završni rad

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zadar / Sveučilište u Zadru**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:162:135005>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-27**

Sveučilište u Zadru
Universitas Studiorum
Jadertina | 1396 | 2002 |

Repository / Repozitorij:

[University of Zadar Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJ

Sveučilište u Zadru

Odjel za sociologiju

Preddiplomski sveučilišni studij sociologije (dvopredmetni)

Jelena Žunić

**Nezaposleni u Hrvatskoj: Izvori financiranja i
strategije traženja posla**

Završni rad

Zadar, 2021.

Sveučilište u Zadru
Odjel za sociologiju
Preddiplomski sveučilišni studij sociologije (dvopredmetni)

Nezaposleni u Hrvatskoj: Izvori financiranja i strategije
traženja posla

Završni rad

Student/ica:

Jelena Žunić

Mentor/ica:

doc. dr. sc. Ivan Puzek

Zadar, 2021.

Izjava o akademskoj čestitosti

Ja, **Jelena Žunić**, ovime izjavljujem da je moj **završni** rad pod naslovom **Nezaposleni u Hrvatskoj: Izvori financiranja i strategije traženja posla** rezultat mojega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na izvore i radove navedene u bilješkama i popisu literature. Ni jedan dio mojega rada nije napisan na nedopušten način, odnosno nije prepisan iz necitiranih radova i ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem da ni jedan dio ovoga rada nije iskorišten u kojem drugom radu pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj, obrazovnoj ili inoj ustanovi.

Sadržaj mojega rada u potpunosti odgovara sadržaju obranjenoga i nakon obrane uređenoga rada.

Zadar, 22. rujna 2021.

Sadržaj

1. Uvod	6
2. Ciljevi i svrha istraživanja	7
3. Teorijska eksplikacija teme	7
3.1. <i>Definicije odrednica nezaposlenosti</i>	7
3.2. <i>Pregled dosadašnjih istraživanja</i>	10
3.2.1. <i>Financije i izvori prihoda nezaposlenih osoba</i>	10
3.2.2. <i>Strategije traženja posla</i>	12
4. Istraživački zadatci	15
4.1. <i>Istraživačke hipoteze</i>	15
5. Metodologija	16
5.1. <i>Korišteni testovi</i>	18
6. Rezultati	19
6.1. <i>Deskriptivna analiza</i>	19
6.2. <i>Testiranje hipoteza i interpretacija rezultata</i>	22
7. Zaključak	34
7.1. <i>Pregled glavnih nalaza i ograničenja istraživanja</i>	34
8. Popis literature	38
8.1. <i>Internetski izvori</i>	39

Nezaposleni u Hrvatskoj: izvori financiranja i strategije traženja posla

Sažetak

Ovaj rad se bavi istraživanjem izvora financiranja nezaposlenih osoba i strategijama traženja posla za vrijeme nezaposlenosti u Republici Hrvatskoj. Svrha samog rada i poticaj istraživanja bio je pridonijeti iscrpnim istraživanjima istih i/ili sličnih predmeta mjerenja te s rezultatima otvoriti mnoga druga istraživačka pitanja. Kao metodu odabrali smo analizu sekundarnih podataka, čije smo izvore preuzeli s Eurostata. Jedan izvor seže iz ankete o radnoj snazi, dok je drugi anketno istraživanje dohotka, socijalne uključenosti i životnih uvjeta. U istraživanju smo u odnos sa izvorima financiranja i strategijama traženja posla stavili spol i razinu završenog obrazovanja. Uz to željeli smo također utvrditi postoji li razlika u korištenju strategija traženja posla 2013. te 2020. godine. Rezultati istraživanja su pokazali kako se žene i muškarci na drugačiji način financiraju, odnosno, koriste drugačije izvore kako bi financirali sredstva za život. S druge strane kada je riječ o razini završenog obrazovanja, prema dobivenim pokazateljima, tu nema razlike. Nadalje, važno istraživačko pitanje koje nam se otvorilo iz ovog istraživanja jest zašto muškarci i žene koriste različite strategije pri traženju posla budući da nam statistički pokazati govore da kod svih strategija postoji izvjesna razlika u korištenju. I na kraju, strategije su se promijenile u svom udjelu korištenja 2013. i 2020. godine.

Ključne riječi: nezaposlenost, spol, razina obrazovanja, izvori financiranja, strategije traženja posla

Unemployed in Croatia: The financial sources and strategies of job scouting

Abstract

This paper deals with the research of sources of financing of unemployed persons and job search strategies during unemployment in the Republic of Croatia. The purpose of the work and the incentive of the research was to contribute to exhaustive research of the same and / or similar subjects of measurement and to open many other research questions with the results. As a method, we chose the analysis of secondary data, the sources of which we took over with Eurostat. One source comes from the Labor Force Survey, while the other is a survey of income, social inclusion, and living conditions. In the research, we put the gender and level of completed education in relation to funding sources and job search strategies. In addition, we also wanted to determine whether there is a difference in the job search strategy used in 2013 and 2020. The results of the research showed that women and men are financed in different ways, that is, they use different means to finance their livelihoods. On the other hand, when it comes to the level of completed education, according to the obtained indicators, there is no difference. Furthermore, an important research question that arose from this research is why men and women use different strategies when looking for a job since they show us statistically that there is a certain difference in use in all strategies. Finally, strategies have changed in their share of utilization in 2013 and 2020.

Keywords: unemployment, gender, level of education, sources of funding, job search strategies

1. Uvod

S jedne strane, nezaposlenost je globalni fenomen tržišta rada, dok s druge strane sam rizik od pada u nezaposlenost može utjecati na život svakog pojedinca, jer se smatra izrazito nepoželjnim stanjem za svakoga (Botrić, 2009). Ili, kako navode Galić, Maslić Seršić i Šverko (2006), nezaposlenost predstavlja najveću prijetnju financijskoj situaciji za stanovnike razvijenih, ali i nerazvijenih zemalja. I tako se krug zatvara, odnosno, dolazi do problema vezanih uz zapošljavanje, odnosno, nezaposlenost. Sve to na direktan ili indirektan način ostavlja psihičke i socijalne posljedice i na druge aspekte života pojedinca te njegovu ukupnu dobrobit. Zato istraživanje fenomena nezaposlenosti i njegovih odrednica danas, i kod nas u Hrvatskoj i u svijetu, ne čudi. U ovom istraživanju usredotočit ćemo se i поближе upoznati izvore financiranja kod nezaposlenih osoba te također kako nezaposleni pokušavaju riješiti, odnosno, kojim strategijama žele izaći iz stanja nezaposlenosti. Stavljajući u odnos te dvije važne odrednice sa sociodemografskim podacima spolom i razinom završenog obrazovanja vidjet ćemo kakva je slika Hrvatske u potrazi za poslom te tko i na koji način sve traži posao, odnosno, na koji način se financiraju tijekom nepoželjnog razdoblja u svom životu. Ono što nas je još zanimalo bila je promjena korištenja strategija traženja posla u Hrvatskoj. Kao polazišnu godinu uzeli smo 2013. kada Hrvatska i ulazi u Europsku Uniju te kakvo je stanje nakon 7 godina, odnosno, 2020. godine.

Rad je strukturiran u nekoliko poglavlja. U prvom djelu rada osvrnut ćemo se na teorijski dio o samom pojmu nezaposlenosti, o tome kako se ona istražuje i koje su psihičke i socijalne posljedice nezaposlenosti. Nakon toga slijedi opis izvora financiranja te strategija traženja posla u kojoj ćemo se teorijski više posvetiti strategiji traženja posla pomoću prijatelja, rođaka i poznanika uz pomoć dva istraživanja sociologa Marka Granovettera. Također pomoću pregleda dosadašnjih istraživanja odabranih zavisnih varijabli iz dva izvora podataka primijetit će se oskudnost literature važne za ovo istraživanje i ovim radom povećati važnost istraživanja ovih predmeta mjerenja. Nadalje, prikazali smo odabrane istraživačke zadatke te pretpostavke o kojim razmišljamo prije nego što upotrijebimo testove u samoj analizi. U metodologiji će biti opisana dva izvora sekundarnih podataka, korišteni testovi te slijedom deskriptivni prikaz uzorka i objašnjenje odabranih zavisnih varijabli. Da bi bolje razumjeli testiranje hipoteza u rezultatima uz svako objašnjenje dobivenih podataka bit će prikazana tablica u kojoj će se moći očitati statistički pokazatelji. Na samom kraju zaključit ćemo dobivene rezultate i pokušati povezati sa ranije navedenom literaturom.

2. Ciljevi i svrha istraživanja

Svrha ovoga rada jest pridonijeti iscrpnim spoznajama o izvorima financiranja nezaposlenih osoba te strategijama traženja posla za vrijeme nezaposlenosti. Važnost ovog istraživanja vidimo i u mogućoj ulozi u oblikovanju daljnjih istraživanja istih i/ili sličnih predmeta mjerenja, odnosno, kao polazišna točka za istraživanje povezanosti ostalih sociodemografskih podataka i načina financiranja te strategija za traženje posla u vrijeme nezaposlenosti. Provedeno istraživanje imalo je dva osnovna cilja.

Prvi cilj je analizirati i utvrditi kako nezaposlene osobe financiraju sredstva za život i kako se to razlikuje prema spolu i stupnju stečene razine obrazovanja u Republici Hrvatskoj. Drugi cilj je otkriti strategije traženja posla dok su osobe nezaposlene i koja je razlika prakticiranja strategija traženja posla po spolu te ima li razlike u korištenju strategija 2013. godine te 2020. godine.

3. Teorijska eksplikacija teme

3.1. Definicije odrednica nezaposlenosti

Nezaposlenost, kao trajni problem i aktualna tema u čitavome svijetu danas, ima razne definicije. Prema međunarodnoj standardnoj definiciji, nezaposlenost obuhvaća sve osobe starije od dobne granice, odnosno, od 15 godina u Hrvatskoj, određene za mjerenje ekonomski aktivnog stanovništva koje su tijekom promatranog vremenskog perioda bile bez posla, u tom trenutku bile na raspolaganju za posao te u procesu traženja posla, odnosno, osobe koje poduzimaju određene korake u cilju traženja posla (Birsa, 2003). Većini ljudi posao i aktivnosti koje rad s tim donosi zauzima veći dio života nego bilo koja druga odabrana aktivnost. Samim tim važno bi bilo da posao za osobu bude što korisnija aktivnost koja pridonosi i samoaktualizaciji (Hodson, Sullivan, 2007). Takve osobe zovemo trenutačnim aktivnim stanovništvom, no uz zaposlene osobe u tu kategoriju spadaju i nezaposlene budući da su oni aktivni u smislu traženja posla. S druge strane, neaktivno stanovništvo su osobe do navršenih 15 godina (URL2).

Neke od karakteristika koje vežemo uz rad su novac, razina aktivnosti, vremenska struktura pa i osobni identitet, odnosno, samopoštovanje (Giddens, 2007). Biti plaćen za svoj rad neophodan je uvjet za samoostvarenje. Sigurnost posla jednako je važna kao i sama plaća.

Kako ljudi napreduju u karijeri i preuzimaju razne obiteljske obaveze, osjećaj sigurnosti se sve više javlja. Samoaktualizacija, s druge strane, se događa kada rad doprinosi ispunjenju ovih širih ljudskih potreba, odnosno, ne samo ono materijalno. Priroda svakodnevnih zadataka na poslu najvažnija je odrednica samoostvarenja na poslu. Otuđenje, kao kontrast samoostvarenju, se događa kada rad neadekvatno osigurava ljudske potrebe za identitetom i smislom. Hodson, Sullivan (2007) objašnjavaju kako je rad otuđen u onoj mjeri u kojoj se radi samo iz ekonomske potrebe, a ne zbog njegovih unutarnjih užitaka te kako ti užitci ovise o samim zadatcima i atmosferi na radnom mjestu. Autonomija posla je mjera u kojoj radnik kontrolira svoj rad i odnose s drugima na poslu, uključujući i suradnike i nadzornike. Složenost i raznolikost zadataka također su značajni faktori. Muškarci i žene čije su radne obveze složenije i omogućuju bolje usmjerenje prema sebi, manje su psihološki uznemireni i intelektualno fleksibilniji, te više cijene svoj rad za sebe i za druge (Hodson, Sullivan, prema Kohn, 2007). Pozitivni odgovori na posao vjerojatno će se dogoditi kada je posao primjereno nagrađen u smislu vanjskog i unutarnjeg zadovoljstva i kada je radnik predan profesiji ili organizaciji zbog zajedničkih ciljeva i vrijednosti. U takvim situacijama zaposlenici mogu raditi s iznimnim entuzijazmom, često nadilazeći zahtjeve posla. Ljudi su znatno kreativniji kada rade s entuzijazmom, a njihova će produktivnost vjerojatno biti znatno veća od one radnika koji uskraćuju svoje najbolje napore zbog otuđenja (Hodson i Sullivan, 2007).

Na temelju prijašnjih navedenih karakteristika može se zaključiti da gubitak posla opasno može narušiti sve ove sastavnice pa i vlastitu društvenu vrijednost. U postindustrijskom društvu rad je postao „gospodarski status“ koji određuje ukupni položaj osobe u društvu i njezin trajni osjećaj dostojanstva i identiteta (Hodson i Sullivan, 2007). Negativne posljedice nezaposlenosti za pojedinca su sveprisutne, a najučinkovitiji način njihovog uklanjanja je ponovno zapošljavanje. Razlikujemo psihičke te socijalne posljedice nezaposlenosti. Neki od psiholoških negativnih posljedica su depresivnost, suicidalnost, nezadovoljstvo aspektima života, tuga, sniženo samopouzdanje, beznade i druga emocionalna stanja (Matko, prema Fryer i Payne, 2003). „Pokazali su se jače izraženima kod nezaposlenih ispitanika u odnosu na zaposlene. Uspoređujući zaposlene s nezaposlenima, konzistentno dobivamo podatke o većoj socijalnoj izolaciji nezaposlenih kao i njihovoj nižoj razini dnevne aktivnosti“ (Matko, prema Fryer i Payne, 2003). Nadalje, kao socijalne negativne posljedice nezaposlenosti izražene su kriminalno ponašanje te delikvencija i promjene u radnoj etici, ali i vrijednostima rada. Kada govorimo o kriminalnom ponašanju i delikvenciji postoje različite teorije koje pokušavaju povezati uzročnu vezu između nezaposlenosti i kriminalnog te delikvencije. Prema teoriji

devijantnog ponašanja, odnosno, teoriji strukturalnog pritiska Roberta Mertona (Nekić, prema Mortimer i Peterson, 2002) ljudi su socijalizirani na takav način da inzistiraju u svojim planovima bilo konformistički bilo devijantno, a jedan od njih je i dobro plaćen posao. Ali, zbog limitiranih pogodnosti pri zaposlenju poput nejednakog statusa ne uspijevaju svi ljudi u ostvarivanju tih ciljeva, a kao rezultat nesporazuma između ambicije da se dostignu željeni ciljevi i ograničenih mogućnosti dolazi do delinkvencije. Merton postavlja nekoliko formi reakcije, odnosno, adaptacije na društvene zahtjeve i ciljeve uspjeha: konformizam, inovacija, ritualizam, povlačenje i pobuna. Konformizam je jedini nedevidijantne prirode (Merton, 1968). S ostalim odrednicama, putem devijantnosti, osobe mogu biti spremne doći do svog cilja, primjerice, zaposlenja. Sljedeća teorija koja govori o povezanosti stope kriminala i nezaposlenosti je Hirschijeva teorija socijalne kontrole (1969) gdje osobe zaziru od zločinačkog ponašanja zbog raznih razloga. Prema toj teoriji navodi se da postoje četiri važna obilježja društvenih veza koji sprečavaju pojedinca da počini kazneno djelo. Prvenstveno je to uska povezanost, odnosno, privrženost s roditeljima i/ili prijateljima. Nadalje, nama važna obvezanost i posvećenost prema postignućima kao što su zaposlenje i obrazovanje. Osim privrženosti i posvećenosti postoje još razni oblici angažiranosti i vjerovanja (Hirschi, 1969). Što su navedene veze slabije, to je vjerojatnost delinkventnog ponašanja veća (Nekić, 2002). Tako se može zaključiti da što osoba ima manje doticaja s poslom i radom, vjerojatnost za razne oblike delikventnog ponašanja je veća.

U Hrvatskoj postoje dva izvora statističkih pokazatelja o zaposlenosti, odnosno, nezaposlenosti. Za početak, to su podaci o registriranoj nezaposlenosti koje prikuplja te obrađuje zavod za zapošljavanje dok su drugi pokazatelji iz ankete o radnoj snazi (dalje: ARS) koje ćemo koristiti za potrebe ovog istraživanja (Kerovec, 1999). Nezaposlenost se može podijeliti na otvorenu i prikrivenu. Otvorena nezaposlenost može se dalje podijeliti na 4 tipa, a to su: frikcijska ili normalna, sezonska, tehnološka te ciklička nezaposlenost. Frikcijska ili drugim nazivom normalna nezaposlenost je kod radnika koji neprestano mijenjaju posao ili ga prekidaju zbog nestašice, mijenjanja mjesta stanovanja i drugih identičnih razloga. Nadalje, sezonska se nezaposlenost javlja zbog nužnih povezanosti obavljanja nekih poslova s godišnjim dobima ili ih onemogućuju vremenske nepogode. Što se tiče tehnološke nezaposlenosti, ona nastaje zbog raznih usavršavanja u tehnologiji ili preusmjeravanju rada, što često čini zaposlene nepotrebni u već određenom broju. I na samom kraju, ciklička nezaposlenost koju uzrokuju poslovni ciklusi i slično gdje radnik neosjetno postaje višak. S druge strane, prikrivena nezaposlenost proizlazi iz nedostatnog eksploatiranja radne snage, što znači da je zapravo jedan

oblik nezaposlenosti unutar već postojeće zaposlenosti (Bejaković, 2003). Možemo zaključiti da je to zaposlenost bez odgovarajućih ekonomskih rezultata. Što se tiče Hrvatske i trenutnog broja registriranih nezaposlenih u veljači 2021. godine taj broj ide do 162 000 nezaposlenih, od čega je žena 56%. Što se tiče dobi mladih do 29 godina starosti nezaposlenih je čak 29%, osoba starijih od 50 godina nezaposleno je 31%, a osoba dugotrajno nezaposlenih je 40% (URL1).

3.2.Pregled dosadašnjih istraživanja

Prije provođenja samog istraživanja potrebno je obratiti pozornost na neka od prijašnjih istraživanja koja su imala jednak predmet mjerenja ili su se u nekoj mjeri dotakla iste teme. Pregledavši dostupnu literaturu vidljivo je kako istraživanja u području sociologije na ovu temu ima zaista malo, a pogotovo na temu financiranja sredstava za vrijeme nezaposlenosti. Galić (2011) smatra kako je proces traženja posla i sve njegove odrednice kao i strategije, odnosno načine na koji osoba traži posao na tržištima rada poput Hrvatskog, s malim brojem slobodnih radnih mjesta i dugim prosječnim trajanjem nezaposlenosti predstavljaju gotovo neistraženo istraživačko područje.

3.2.1. Financije i izvori prihoda nezaposlenih osoba

Opće je poznato da kvalitetan posao omogućuje sigurnu egzistenciju za osobu i njenu obitelj, ali uz tu ekonomsku funkciju, rad ima i značajnu društvenu funkciju jer omogućuje socijalnu interakciju što je važan izvor zadovoljenja i drugih čovječjih nužnosti i potreba (Proroković i sur., 2009.). Kako u suvremenom društvu 21. st. većina ljudi prihode ostvaruje institucionaliziranim radom, budući da je poznato da je jedna od karakteristika rada novac, ili zaposlenjem, nezaposlenost onda predstavlja najveću prijetnju financijskoj situaciji. Bejaković (2003) objašnjava kako nezaposlene osobe koje primaju od države materijalnu pomoć trebaju ispunjavati i određene utvrđene uvjete. „Materijalno osiguranje sastoji se od prava na novčanu naknadu koje se uglavnom stječe nakon što je osoba radila utvrđeni broj mjeseci, pri čemu radni odnos između poslodavca i zaposlenog radnika ne smije prestati njegovom krivnjom ili sporazumom“ (Bejaković, 2003: 2). Slično je i s trajanjem radljenja novčane naknade koja većinom ovisi o prethodnom radnom stažu korisnika. Nadalje, pravo na mirovinsko osiguranje imaju nezaposlene osobe koje su također ostvarile pravo na novčanu naknadu, koje ispunjavaju uvjete o godinama života za starosnu mirovinu, a nedostaje im maksimalno pet godina mirovinskog staža za starosnu mirovinu.

Slično je i sa zdravstvenim osiguranjem nezaposlenih za koje se u Republici Hrvatskoj brine Ministarstvo zdravstva. To pravo ostvaruju osobe koje imaju prijavljeno prebivalište u Hrvatskoj te nisu osigurane zdravstveno po nekoj drugoj osnovi i koje su se u zakonski utvrđenom roku prijavile zavodu za zdravstveno osiguranje. Nezaposleni ostvaruju u Hrvatskoj i druga prava poput socijalne pomoći kao što bi bile pomoći u plaćanju troškova stanovanja ili jednokratne pomoći. Od ostalih pomoći može se navesti još i doplatci za djecu, porezne olakšice, produženo mirovinsko osiguranje, besplatne školske knjige za djecu te prehranu u školi ili plaćanje troškova vrtića i mnoge druge (Bejaković, 2003).

Iz dostupne literature navest ćemo primjer istraživanja za izvore prihoda koje su proveli Šverko, Galešić i Maslić - Seršić (2003) u lipnju i kolovozu 2003. godine te su anketirali ukupno 1.138 osoba. Autori su uz objektivno i subjektivno financijsko stanje ispitali i osnovne izvore prihoda kućanstava što je ujedno i jedan od naših predmeta mjerenja. U rezultatima je vidljivo da su osnovni izvori prihoda nezaposlenih osoba prihodi članova njihove obitelji, odnosno, da ih financiraju članovi obitelji. Navodi ih čak 77% ispitanika istraživanja. Nadalje, oko 22% ih prima naknadu za nezaposlene. Oko 16% ispitanika koristi vlastitu ušteđevinu, a jednak broj oslanja se na pomoć prijatelja i šire obitelji. Oko 15% pomaže sebi obrađivanjem okućnice. Zanimljivo je da su čak 42% sudionika istraživanja izjavila da su im izvori prihoda ono što zarade „sa strane.“ Na objektivnoj razini autori su istraživali stvarne mjesečne prihode kućanstava sudionika te iz kojih sve izvora ti prihodi proizlaze, dok se na subjektivnoj razini utvrđuje kako ispitanici doživljavaju vlastito financijsko stanje u cjelini te koliko svoje prihode smatraju dostatnima za zadovoljenje različitih potreba. Vidljiva je također i značajna povezanost realnih prihoda i subjektivnog doživljaja, odnosno, procjene stanja financija. Upitnik je sadržavao i pitanja o demografskim obilježjima sudionika poput spola, dobi te stupnja obrazovanja pa je moguće vidjeti da nema značajnije razlike u objektivnom pokazatelju u odnosu na spol, međutim što se subjektivne procjene financijskog stanja tiče nešto je niža kod žena. Razlike u odnosu na spol, dob ili stupanj obrazovanja ne stavljaju se u odnos s načinom financiranja sredstava za život već sa objektivnim i subjektivnim procjenama. Tako u odnosu na dob, mlađe nezaposlene osobe imaju znatno više prihode kućanstva od starijih pa autori zaključuju da je takav rezultat zbog tog što se mlađi oslanjaju na prihode roditelja i imaju manje obiteljskih, ali i materijalnih obveza. Razlike u prihodima kućanstava nezaposlenih različitog stupnja obrazovanja su velike. Za kraj zanimljivo je spomenuti kako se razlikuju i po subjektivnoj procjeni financijskog stanja, ali ne toliko koliko i po objektivnoj. Autori daju

zaključak da su osobe više naobrazbe svjesne svojih većih financijskih potreba (Šverko, Galešić, Maslić – Seršić, 2003).

3.2.2. *Strategije traženja posla*

Traženje posla možemo definirati kao svrsishodan i voljan proces u kojem radno sposoban pojedinac obavlja niz aktivnosti kojem je na kraju prioritet zaposliti se. Razlozi za traženje posla mogu biti razni poput završetka obrazovanja, neželjene nezaposlenosti, promjene trenutnog posla zbog vlastite sreće ili unaprjeđenja vlastite karijere (Ibrahimović, Kolega prema Saks, 2013). Proučena navedena literatura razlikuje tri vrste strategija, odnosno načina kako tražiti posao, a to su: istraživačka strategija, fokusirana strategija te slučajna strategija. Nezaposleni koji koriste istraživačku strategiju posvećeni su u potpunosti svojoj potrazi i motivirani su da u potpunosti istraže svoje mogućnosti te su otvoreni za nove mogućnosti koje im se pruže. Osobe su to koje traže posao veoma aktivno prikupljajući sve informacije vezane za posao iz različitih izvora, poput prijatelja, obitelji i bivših poslodavaca. Nezaposlene osobe koje koriste fokusiranu strategiju vrlo rano, odnosno, u samom početku svoje potrage identificiraju najbolje izbore za sebe te već imaju jasne ciljeve zapošljavanja. U potrazi se koncentriraju na mali krug pažljivo već provjerenih poslodavaca i prijavljuju se samo za poslove koji odgovaraju njihovim potrebama, kvalifikacijama i interesima (Ibrahimović, Kolega, 2013). Na samom kraju, slučajnu strategiju koriste ljudi koji vole metodu pokušaja i pogrešaka tijekom traženja posla. Bez obrazloženja često mijenjaju taktike i vrlo pasivno i nezainteresirano prikupljaju informacije unutar i izvan nečijeg područja obrazovanja. Istraživanja koja su vezana uz strategije traženja posla najčešće su vezana i uz intenzitet kojim osobe traže posao, trud koji ulažu i izvore informacija. Za njih se može reći da su jedan od važnijih elemenata u traženju posla te će to biti naš predmet istraživanja. Najčešća podjela razlikuje formalne poput oglasa ili agencija za zapošljavanje i neformalne, kao što su prijatelji, rodbina, poznanici te izravno javljanje poslodavcu, izvore informacija (Ibrahimović, Kolega, 2013). Karakteristika formalnih sredstava je da osoba koja traži posao koristi usluge neosobnog posrednika, između sebe i potencijalnih poslodavaca (Granovetter, 1995). Pod "neosobnim" podrazumijeva se ili nedostatak bilo kakvog osobnog kontakta ili korištenje pojedinca, kojeg su on ili drugi posebno naznačili kao posrednika u zapošljavanju. Nasuprot tome, "osobni kontakti", o kojima ćemo nešto više nakon, podrazumijevaju da postoji osoba koja je ispitaniku osobno poznata, s kojom se izvorno upoznao u nekom drugom kontekstu koji nije povezan s

traženjem informacija o poslu (Granovetter, 1995). U istraživanju u kojem su sudjelovali PTM radnicima, odnosno, radnici stručnih, tehničkih i menadžerskih poslova, dobivaju se zanimljivi podaci. U ovom uzorku PTM -a osobni kontakt, odnosno, neformalni izvori informacija je dominantna metoda saznanja o ponudi poslova. Gotovo 56% ispitanika koristilo je ovu metodu. Utvrdilo se također da su "prijatelji i rodbina" kao jedna od strategija traženja posla dobili daleko najveću ocjenu (Granovetter, prema Brown, 1995). Radnici PTM -a s kojima je autor razgovarao vjeruju da su informacije osigurane putem osobnih kontakata kvalitetnije od onih dostupnih na druge načine. Neke od pozitivnih stvari vezanih uz tu strategiju su da osoba, bila to prijatelj, rođak ili poznanik, daje više od jednostavnog opisa posla. Oni također mogu naznačiti jesu li potencijalni budući kolege i radnici pristupačni i vrijedni, je li šef neurotičan te napreduje li tvrtka ili stagnira (Granovetter, 1995). Takve subjektivne stvari nezaposlenoj osobi ne može reći izravno poslodavac ili oglas u novinama. A opet je to jako važno za odabir, odnosno, konačnu odluku i kasnije napredovanje u poslu.

Obrađujući još jedno istraživanje Marka Granovettera iz 1973. godine dolazimo do teme o prirodi veza između osobe koja traži posao i kontakt osobe preko koje dobije informaciju. Istraživanje je proveo u jednom predgrađu u Bostonu. Od onih koji pronalaze posao preko kontakata, 16,7% ispitanika izjavilo je da je u to vrijeme često vidjelo svoj kontakt, 55,6% povremeno, a 27,8% rijetko. Također, istražio je kontakt osobe ispitanika te je u većini slučajeva uspio pronaći početni izvor informacije. Očekivao je da će, kao u širenju glasina ili bolesti, biti uključeni dugi putevi. No, u 39,1% slučajeva informacije su došle izravno od potencijalnog poslodavca, kojeg je ispitanik već poznao; 45,3% ispitanika reklo je da postoji jedan posrednik između njega i poslodavca; 12,5% reklo je da su bila dva posrednika; i 3,1% izjavilo je da je bilo više od 2 posrednika. Kada čovjek mijenja posao, ne prelazi samo s jedne mreže na drugu, već i uspostavlja vezu između tih mreža. Granovetter smatra da ovi rezultati pokazuju snagu slabih veza. Sa stajališta pojedinca, slabe veze su važne kako bi se omogućila što veća mobilnost. Gledano iz makro perspektive s druge strane, slabe veze imaju važnu ulogu u području socijalne kohezije. Socijalna kohezija definirana je kao proces usmjeren smanjivanju razlika, primjerice, bogatih i siromašnih te zaštiti od društvene isključenosti pojedinca (URL5). Glavna teza Granovetterovog rada je da je osobno iskustvo pojedinca usko povezano s većim aspektima društvenih strukture, što je znatno izvan djelokruga ili kontrole drugih pojedinaca. Bliske veze, odnosno, „jake“ veze, izravno zavise o povezanosti sudionika i preklapanju dviju povezanih mreža, odnosno mreža sudionika, što utječe na makro pojave - protok informacija, društvenu mobilnost, organizaciju društva i političke strukture. No, bliske ili jake veze su

primjenjive na manje, definirane grupe. Teže je odrediti kako se interakcija među manjim grupama prenosi, odnosno, formira uzorke ponašanja i organizacijske strukture na većoj razini. Granovetter tvrdi da se kroz te mreže interakcije na mikro razini prenose na veće grupe i makro razinu, te se zatim te interakcije i rezultat tih interakcija ponovno vraćaju natrag u manje grupe, odnosno na mikro razinu (Granovetter, 1973).

Vukelić (2008) napominje da zapošljavanje kako bi bilo uspješno treba pojedinca sa veoma izraženom motivacijom, jasnim stavovima, jakom osobnosti te socio – demografskim karakteristikama. Aktivna potraga za poslom zahtjevna je i naporna aktivnost, pa svaki zdravstveni problem može ograničiti radnu sposobnost potrebnu za ovaj pothvat. Loša psihološka dobrobit, problemi s prilagodbom društvu i uobičajenim životnim zahtjevima ili postojanje bolesti i fizički simptomi bilo koje vrste trebali bi se odraziti na intenzitet traženja posla (Galić, 2009). Mc Ardle i sur. (2007) tvrde da uspješno zapošljavanje zapravo ne ovisi samo o intenzitetu, već i o strategijama traženja posla. U nastavku ćemo predstaviti dva istraživanja o različitim strategijama traženja posla.

„Osnovni cilj prvog navedenog istraživanja je bio istražiti učestalost i učinkovitost različitih strategija traženja posla kod zaposlenih osoba na osnovu kojeg će se dati smjernice za veću uspješnost u procesu traženja posla“ (Ibrahimović, Kolega, 2013: 15). Za mjerenje korištenja strategija traženja posla sastavljen je anketni upitnik koji ispituje opće demografske podatke, kao što su spol, dob, razina obrazovanja, vrsta zaposlenja i drugo, te strategiju uz pomoć koje su ispitanici pronašli posao. Sudjelovalo je svega 336 zaposlenih osoba koje su ispunile anketu poslanu elektroničkim putem, iako je broj poslanih anketa bio preko 1000. Usmjerit ćemo se samo na strategije koje su navedene u ovom istraživanju i u kojem postotku su izražene. U rezultatima je vidljivo da najveći broj ispitanika traži posao preko raznih oglasa, čak 28%. Nadalje što se tiče preporuka, bilo to od strane prijatelja ili šireg člana obitelji i poznanstava, vidljivo je nešto manje ispitanika (25%). Kontaktiranje same kompanije po učestalosti slijedi sa 22% ispitanika. Preko Zavoda za zapošljavanje 12% ispitanika te Agencije za zapošljavanje nešto manje, a to je 8%. I na samom kraju društvene mreže kao strategiju traženja posla koristi svega 4% ispitanika.

U drugom istraživanju, koje je navedeno već prije budući da je istraživalo i financijsko stanje nezaposlenih, povezuju intenzitet traženja posla sa samim strategijama koje su navedene. Ispitanici su u ovom istraživanju imali mogućnost zaokružiti više odgovora kao točnih. U rezultatima je vidljivo da se najčešće koristi raspitivanje kod širih poznanika i prijatelja, čak 80% sudionika, od čega 47% ispitanika barem par puta na tjedan. Nadalje, slijedi pretraga i

javljanje putem oglasa u raznim novinama sa ukupno 76% sudionika, od čega 46% par puta tjedno. Nešto manji broj, oko 70% sudionika pregledava oglase u HZZO – u čak par puta na mjesec, od toga 18% ispitanika par puta tjedno. Poslodavcima se izravno javlja 55% ispitanika, a posao “preko veze” pokušava dobiti 52% sudionika. Također 31% sudionika koristi internet kao novu strategiju za traženje posla, a njih otprilike 7% to radi svakog dana. Istraživanje je također proučilo koliko se na oglase u mjesecu prije javilo sudionika te taj broj ne prelazi 46% sudionika navedenog istraživanja pa možemo zaključiti da brojke od preko 70% javljanja na oglas u anketi u stvarnosti i nisu baš točne (Šverko, Galešić, Maslić – Seršić, 2003).

4. Istraživački zadatci

Na temelju zadanog cilja istraživanja, uz metodu analize sekundarnih podataka, planiraju se provjeriti sljedeći istraživački zadatci:

1. Utvrditi postoji li razlika između muškaraca i žena u financiranju sredstava za život za vrijeme nezaposlenosti.
2. Ispitati postoji li razlika između osoba osnovnog, srednjeg i visokog obrazovanja u financiranju sredstava za život za vrijeme nezaposlenosti.
3. Utvrditi postoji li razlika između muškaraca i žena u strategijama traženja posla za vrijeme nezaposlenosti.
4. Ispitati postoji li razlika u strategijama traženja posla kod nezaposlenih osoba 2013. godine te 2020. godine.

4.1. Istraživačke hipoteze

1. skup hipoteza: Ne postoji statistički značajna razlika između muškaraca i žena u izvoru financiranja za vrijeme nezaposlenosti. (Ne postoji statistički značajna razlika između muškaraca i žena u...)
 - 1.1. ...financiranju uz pomoć dodatka za nezaposlene tijekom nezaposlenosti.
 - 1.2. ...financiranju s osiguranjem za nezaposlenost tijekom nezaposlenosti.
 - 1.3. ...financiranju uz pomoć novčane otpremnine za vrijeme nezaposlenosti.
 - 1.4. ...financiranju uz pomoć prihoda samozapošljavanja za vrijeme nezaposlenosti.
2. skup hipoteza: Ne postoji statistički značajna razlika između osnovnog, srednjeg i visokog obrazovanja u izvoru financiranja za vrijeme nezaposlenosti. (Ne postoji

statistički značajna razlika između osoba osnovnog, srednjeg i visokog obrazovanja u...)

2.1. ...financiranju uz pomoć dodatka za nezaposlene tijekom nezaposlenosti.

2.2. ...financiranju s osiguranjem za nezaposlenost tijekom nezaposlenosti.

2.3. ... financiranju uz pomoć novčane otpremnine za vrijeme nezaposlenosti.

2.4. ... financiranju uz pomoć prihoda samozapošljavanja za vrijeme nezaposlenosti.

3. skup hipoteza: Ne postoji statistički značajna razlika između muškaraca i žena u izboru strategija traženja posla za vrijeme nezaposlenosti. (Ne postoji statistički značajna razlika između muškaraca i žena u...)

3.1. ...korištenju strategije javljanja HZZ – u za vrijeme traženja posla.

3.2. ...kontaktiranju privatnih agencija za zapošljavanje kao jedne od strategije traženja posla.

3.3. ...javljanju izravno poslodavcu tijekom traženja posla.

3.4. ...raspityvanju kod prijatelja, rođaka i poznanika kao jedne od strategije traženja posla

3.5. ...korištenju oglasa u novinama pri traženju posla.

4. skup hipoteza: Ne postoji statistički značajna razlika u uporabi strategija traženja posla 2013. godine te 2020. godine. (Ne postoji statistički značajna razlika u uporabi strategije...)

4.1. ...javljanja HZZ -u 2013. te 2020. godine.

4.2. ...kontaktiranja privatnih agencija za zapošljavanje 2013. godine te 2020. godine.

4.3. ...javljanja izravno poslodavcu tijekom traženja posla 2013. godine te 2020. godine.

4.4. ...raspityvanja kod prijatelja, rođaka i poznanika 2013. godine te 2020. godine.

4.5. ...javljanja na oglase u novinama pri traženju posla 2013. godine te 2020. godine.

5. Metodologija

Metoda ovog istraživanja temelji se na kvantitativnom pristupu, odnosno, analizi sekundarnih podataka. U ovom slučaju odabrali smo dva sekundarna izvora podataka preuzeta iz Eurostata. Prvi sekundarni izvor za strategije traženja posla u Hrvatskoj 2013. i 2020. godine

vidljiv je u Eurostatu, kao statističkoj bazi Europske Unije, te se temelji na podacima dobivenim Anketom o radnoj snazi. Nadalje, izvor za otkrivanje kako se financiraju osobe prema spolu i razini obrazovanja tijekom nezaposlenosti je anketno istraživanje pod nazivom anketno istraživanje dohotka, socijalne uključenosti i životnih uvjeta iz 2013. godine.

Istraživanje je to koje pokriva objektivne i subjektivne aspekte navedenih tema u novčanom i nenovčanom smislu kako za kućanstva tako i za pojedince. Aspekti koji su obuhvaćeni u istraživanju su: prihod na kojeg ćemo se i fokusirati, siromaštvo, socijalna isključenost, rad, obrazovanje te zdravlje (URL4). Cilj im je prikupljanje dvije vrste podataka, longitudinalnih, ali i transverzalnih podataka o prihodu, siromaštvu, društvenoj isključenosti i životnim uvjetima. Hrvatska je ovo istraživanje počela provoditi 2011 godine (URL3). Navedeno istraživanje temelji se na ideji zajedničkog okvira koji je fleksibilan u pogledu izvora podataka i dizajna uzorkovanja, iako se snažno potiče uporaba postojećih izvora podataka, bilo da se radi o istraživanjima ili registrima, te uporaba nacionalnog dizajna uzorkovanja. Podaci o društvenoj isključenosti i uvjetima stanovanja prikupljaju se uglavnom na razini kućanstva, dok se podaci o radu, obrazovanju i zdravlju dobivaju od pojedinačnih osoba u dobi od 16 i više godina. Također se varijable prihoda na detaljnoj razini komponenti uglavnom prikupljaju od osoba. Radit će se s filtriranim uzorkom od 2064 nezaposlenih osoba, dok ih je u istraživanju ukupno sudjelovalo 12665.

Drugi izvori podataka sežu iz ARS – a koja se u Hrvatskoj provodi od 1996. godine. Jedna je to od najopsežnijih anketa o obilježjima tržišta rada te je provedena na uzorku kućanstava u Republici Hrvatskoj. Podatci kojima ćemo se baviti bit će iz 2013. i 2020. godine te su pronađeni bazi Eurostata. Njezin cilj je, uz dobiti uvid u ponašanje skupina, prikupiti i podatke o stanju i promjenama na tržištu rada Hrvatske, tj. o veličini, strukturama i raznim obilježjima aktivnoga i neaktivnog stanovništva. Također je cilj dobiti i uvid u ponašanje skupina na tržištu rada. Već smo ranije spominjali aktivno i neaktivno stanovništvo te ćemo se ovdje fokusirati na neaktivno stanovništvo i kako se osobe financiraju za vrijeme nezaposlenosti. Ciljano stanovništvo koje prati ARS određuje se prema prisutnosti članova u intervjuiranom kućanstvu. Kada se definira prisutnost određenih članova kućanstva koristi se načelo "de facto" stanovništva. To načelo isključuje članove kućanstva koji imaju prijavljeno boravište na drugoj adresi na kojoj rade ili se školuju dulje od 12 mjeseci, a ne uključuje privremeno prisutne članove drugog kućanstva (URL2). Ovdje je uzorak 36325 ljudi, odnosno, 1% ukupnog stanovništva iz popisa 2011. godine osoba starijih od 15 godina.

5.1. Korišteni testovi

Preuzeti podatci analizirani su uz pomoć programa Statistica, a obrađeni metodama inferencijalne statistike. Zavisno od odabira hipoteza provodili smo tri različita testa u analizi sekundarnih podataka. Prvi istraživački zadatak zahtijevao je testiranje t – testom koji želi kao i analiza varijance ispitati povezanost nezavisne sa zavisnom varijablom samo je razlika da unutar nezavisne varijable nemamo više od 2 aritmetičke sredine. Drugi istraživački zadatak testiran je već spomenutom analizom varijance. χ^2 -test (hi-kvadrat) je praktičan test s kojim smo analizirali preostala dva istraživačka zadatka. Koristimo ga kada želimo utvrditi odstupaju li neke dobivene, odnosno, opažene frekvencije od frekvencija koje bismo očekivali pod zadanim hipotezama. U ovom istraživanju statistička značajnost izražena je na razini $p < 0,05$.

6. Rezultati

6.1. Deskriptivna analiza

Prije nego što započnemo s testiranjem hipoteza, važno je istaknuti deskriptivne pokazatelje uzorka koji će nam pomoći razumjeti dobivene rezultate. Započet ćemo s tablicom koja ne prikazuje konkretno uzorak jednog od odabranih istraživanja, već je preuzeta s Hrvatskog zavoda za zapošljavanje u kojoj jasno možemo očitati prema spolu koliko je nezaposlenih bilo muškaraca, a koliko žena u kojoj godini u Republici Hrvatskoj. Rezultati se protežu od 2011. godine pa sve do 2021. godine. Zanimljivo je samo promatrati kako je stopa nezaposlenosti padala s godinama te je vidljivo da je najmanja 2019. godine, a u tekućoj opet pomalo raste. Što se tiče nezaposlenosti prema spolu, omjer nezaposlenih žena uvijek je nešto veći.

Tablica 1. Registrirana nezaposlenost prema spolu od 2011. do 2021. godine

Spol	Muškarci	Žene	Ukupno
Godina			
2011	141409	163924	305333
2012	152079	172244	324323
2013	163070	182042	345112
2014	153484	174702	328187
2015	130698	155208	285906
2016	107947	133913	241860
2017	83145	110823	193967
2018	66402	87139	153542
2019	57125	71525	128650
2020	67229	83595	150824
2021	69501	84517	154019

Nadalje, tablica 2. također je preuzeta s HZZ – a te nam pokazuje nezaposlenost po razinama obrazovanja registriranih nezaposlenih osoba od 2011. godine pa sve do 2021. godine u Republici Hrvatskoj. Osobe sa završenom srednjom školom prednjače u omjeru nezaposlenosti, no to se može prepisati i velikom broju osoba sa završenom samo srednjom školom. Zabrinjavajući je i broj osoba s fakultetom i magisterijom bez posla koji je i u tekućoj godini i dalje jako visok, no najviše ih je bilo 2013. godine. Uz to, zanimljivo je promatrati kako se broj nezaposlenost kroz godine smanjuje samo kod osoba bez i sa završenom osnovnom

školom. Sličan slučaj je i sa osobama sa srednjom školom. Nasuprot tomu, broj nezaposlenih osoba sa završenom višom školom ili fakultetom kroz godine se polako povećava.

Tablica 2. Registrirana nezaposlenost prema stečenoj razini obrazovanja od 2011. do 2021. godine

Razina	(0) Bez škole i nezavršena osnovna škola	(1) Završena osnovna škola	(2) Srednja škola	(3) Prvi stupanj fakulteta, stručni studij i viša škola	(4) Fakultet, akademija, magisterij, doktorat	Ukupno
Godina						
2011	17443	68575	189318	12664	17333	305333
2012	18136	68829	201632	15271	20456	324323
2013	18357	71326	215766	17549	22114	345112
2014	17688	67740	202266	17695	22797	328187
2015	15664	59222	174449	15931	20641	285906
2016	14154	50070	144147	14509	18980	241860
2017	11997	39775	113218	12415	16562	193967
2018	9611	30818	89318	10145	13650	153542
2019	8087	25109	75060	8559	11835	128650
2020	8297	27134	90895	10557	13940	150824
2021	7498	27473	94151	11038	13859	154019

Pregledom sljedeće tablice preuzete s Eurostata koja se veže uz uzorak istraživanja ankete o dohotku, socijalne uključenosti i životnih uvjeta, možemo vidjeti udio osoba koje primaju ili ne primaju izvore financiranja za vrijeme nezaposlenosti. Osiguranje za nezaposlenost koje daje država prima 760 ljudi od 2064 nezaposlenih osoba u uzorku istraživanja i s tim je najkorišteniji izvor prihoda za vrijeme nezaposlenosti u Republici Hrvatskoj. Dodatak za nezaposlene prima najmanji broj ljudi i to svega 241 osoba.

Tablica 3. Udio osoba koje (ne)koriste odabrane izvore financiranja

	Nezaposlene osobe	
	Ne koriste	Koriste
Novčana otpremnina (sveukupna zarada)	1648	416
Osiguranje za nezaposlenost	1304	760
Prihodi od samozapošljavanja	1770	294
Dodatak za nezaposlene	1823	241

Prije nego što pređemo na sljedeće, iskoristit ćemo priliku definirati svaki od izvora financiranja, odnosno, što koji podrazumijeva i uključuje. Napomenut ćemo ovdje također da ovo nisu bili jedini ponuđeni odgovori u istraživanju. Za potrebe ovog istraživanja odabrani su samo izvori koje značajan broj ljudi koristi. Krenuvši od sveukupne zarade nakon izgubljenog posla koja podrazumijeva sav prihod zaposlene osobe tijekom referentnog razdoblja prihoda. Nadalje, materijalno osiguranje za nezaposlenost podrazumijeva doprinose poslodavaca radniku. Definirani su kao uplate koje su poslodavci izvršili tijekom referentnog razdoblja dohotka u korist svojih zaposlenika osigurateljima pokrivaju zakonske i/ ili ugovorne doprinose u pogledu osiguranja od socijalnih rizika (URL3). Novčana otpremnina nakon izgubljenog posla ulazi u dodatke za nezaposlene. Prihodi su to koji nadoknađuju razne stvari poput gubitka zarade ako je osoba sposobna za rad i dostupna za rad, ali ne može pronaći odgovarajuće zaposlenje, uključujući osobe koje ranije nisu bile zaposlene. I na kraju, za objasniti su nam ostali prihodi, ali i gubitci od samozapošljavanja. Definiraju se kao prihod koji su tijekom referentnog razdoblja primanja ostvarivali pojedinci, sami za sebe ili u odnosu na članove svoje obitelji, kao rezultat njihovog sadašnjeg ili bivšeg uključivanja u posao samozapošljavanja (URL3). Primjer posla samozapošljavanja mogu biti razni hobiji od kojih osobe mogu primiti materijalne naknade.

Nastavljajući dalje s opisom uzoraka, sljedeća tablica nam u postotcima pokazuje udio žena i muškaraca u načinu traženja posla dok su nezaposleni. Veže se uz uzorak iz ARS – a. Vidljivo je da osobe najčešće pitaju prijatelje, rođake i poznanike u traženju posla, dok najmanje kontaktiraju privatne agencije za zapošljavanje. Žene i muškarci veoma slično traže posao prema ovim podacima, jedino se žene više javljaju HZZ – u dok su u potrazi za poslom. Postotci na kraju ne daju 100 budući da su ispitanici mogli odabrati više od jednog točnog odgovora.

Tablica 4. Postotak osoba koje koriste odabrane strategije traženja posla prema spolu

%	M	Ž
Kontaktirati HZZ - o	63.7	73.9
Kontaktirati privatne agencije za zapošljavanje	11.9	10.8
Javiti se izravno poslodavcu	54.6	52.9
Raspitati se kod prijatelja, rođaka i poznanika	80	81.5
Prijaviti se putem oglasa u novinama	15.2	18.4

Postoje li razlike u strategijama traženja posla 2013. godine i 7 godina kasnije pokazuje nam tablica 5. 2020. godine čak 20% manje osoba kontaktira HZZ – o pri traženju posla te se manje prijavljuju putem oglasa u novinama. Značajna strategija za traženje posla i dalje ostaje raspitivanje kod prijatelja, rođaka ili poznanika, dok izravno javljanje poslodavcu ne gubi svoju moć važne strategije za traženje posla.

Tablica 5. Postotak osoba koje koriste odabrane strategije 2013. godine te 2020. godine

%	2013	2020
Kontaktirati HZZ -o	88.5	68.4
Kontaktirati privatnu agenciju za zapošljavanje	14.9	11.4
Javiti se izravno poslodavcu	53.2	53.8
Raspitivati se kod prijatelja, rođaka i poznanika	89.7	80.7
Prijaviti se putem oglasa u novinama	31.4	16.7

6.2. Testiranje hipoteza i interpretacija rezultata

Prvi istraživački zadatak glasi utvrditi postoji li statistički značajna razlika između muškaraca i žena u financiranju sredstava za život za vrijeme nezaposlenosti. Prema tome, prva hipoteza koju smo analizirali bila je H1, odnosno, pretpostavka da ne postoji statistički značajna razlika između muškaraca i žena u korištenju dodatka za nezaposlene za vrijeme nezaposlenosti, kao jednog od izvora prihoda. Zavisne varijable, odnosno, izvori financiranja, bile su odabrane prema značajnom udjelu osoba koje se koriste tim sredstvima financiranja. Uz 4 odabrane zavisne varijable bilo je još ponuđenih izvora financija, no postotak financiranja osoba tim sredstvima ne prelazi 1% u Republici Hrvatskoj. Svaka od tih zavisnih varijabli, uz pomoć t – testa u programu Statistica, stavljene su u odnos sa ovdje odabranom nezavisnom varijablom spolom. Kod prve zavisne varijable, u nul – hipotezi H1, pod nazivom dodaci za

nezaposlene koje prima 11,6% nezaposlenih osoba dobivena je vrijednost $p = 0,000956$ te vrijednost t u iznosu od 3.308. To znači da uz rizik od 5% mogućnosti za pogrešku postoji statistički značajna razlika između muškaraca i žena u korištenju dodatka za nezaposlene za vrijeme nezaposlenosti. Uz svaki rezultat u nastavku ćemo prikazati tablicu dobivenu provedenim testom.

Tablica 6. Financiranje uz pomoć dodatka za nezaposlene prema spolu

Varijabla	T-test; Nezavisna varijabla: PB150: Spol (eu_silc_HR_2013) Grupa 1: Muškarci (M) Grupa 2: Žene (Ž) Uključujući faktor: V18="Nezaposleni"										
	M ¹ M	M ¹ Ž	t- vrijednost	df	p	N M	N Ž	SD ² M	SD ² Ž	F-omjer varijance	p varijanca
PY090 G	0.13925 2	0.09255 5	3.308003	206 2	0.00095 6	107 0	99 4	0.34637 2	0.28995 4	1.427006	0.00000 0

Nadalje, sljedeća zavisna varijabla u drugoj nul – hipotezi su socijalni doprinosi države te ova komponentna spada u prihode na razini kućanstva. U prijevodu, ova varijabla podrazumijeva osiguranje nezaposlenosti osobama koje su ostale nezaposlene. Prima je najznačajniji udio nezaposlenih osoba i to čak 36,8 %. Hipoteza ovdje također glasi da ne postoji statistički značajna razlika između muškaraca i žena u financiranju s osiguranjem za nezaposlene tijekom nezaposlenosti. Ovdje dobivena p vrijednost testa značajnosti modela iznosi 0,1 dok t vrijednost iznosi 1.6435 te pokazuje da uz 5% mogućnosti pogreške ne postoji statistički značajna razlika između muškaraca i žena u financiranju s osiguranjem za nezaposlenost od strane poslodavca.

Tablica 7. Financiranje uz pomoć socijalnih doprinosa države prema spolu

Varijabla	T-test; Nezavisna varijabla: PB150: Spol (eu_silc_HR_2013) Grupa 1: Muškarci (M) Grupa 2: Žene (Ž) Uključuje uvjet: V18="Nezaposleni"\$										
	M M	M Ž	t- vrijednost	df	p	N M	N Ž	SD M	SD Ž	F-omjer varijance	p varijanca
PY030 G	0.35140 2	0.38631 8	-1.64359	206 2	0.10041 4	107 0	99 4	0.47763 1	0.48715 0	1.040254	0.52613 6

¹ Aritmetička sredina

² Standardna devijacija

Sljedeća nul - hipoteza sadrži zavisnu varijablu pod nazivom novčanih prihod od prijašnje zaposlenosti, odnosno, otpremnina koju prima tj. s njom se koristi 20% nezaposlenih osoba za vrijeme nezaposlenosti. Pretpostavka je i da ovdje ne postoji statistički značajna razlika između muškaraca i žena u korištenju ovog izvora financija. Također i ovdje je vrijednost p nešto veća od 0,05 i iznosi 0,073 i t vrijednosti iznosi 1.7949 te pokazuje kako uz rizik od 5% mogućnosti za pogrešku ne postoji statistički značajna razlika između muškaraca i žena u financiranju uz pomoć otpremnine nakon gubitka posla.

Tablica 8. Financiranje uz pomoć novčane otpremnine prema spolu

Varijabl a	T-test; Nezavisna varijabla: PB150: Spol (eu_silc_HR_2013) Grupa 1: Muškarci (M) Grupa 2: Žene (Ž) Uključuje uvjet: V18="Nezaposleni"\$										
	M M	M Ž	t- vrijednost	df	p	N M	N Ž	SD M	SD Ž	F-omjer varijance	p varijanc a
PY010 G	0.21682 2	0.18511 1	1.794997	206 2	0.07280 1	107 0	99 4	0.41227 3	0.38858 3	1.125650	0.05798 9

Posljednja nul - hipoteza za prvog istraživačkog zadatka glasi da ne postoji statistički značajna razlika između muškaraca i žena u financiranju uz pomoć prihoda od samozapošljavanja za vrijeme nezaposlenosti. Odabranu zavisnu varijablu prima 14,2% nezaposlenih osoba. Ona podrazumijeva prihode i gubitke od samozapošljavanja te uz vrijednost p koja je nešto manja od 0,05 i iznosi 0,0494 pokazuje kako postoji statistički značajna razlika između muškaraca i žena u korištenju novčanih prihoda, ali i gubitaka od samozapošljavanja za vrijeme nezaposlenosti uz rizik od 5% mogućnosti pogreške. Vrijednost t ovdje iznosi 1.9655 te ćemo odbaciti zadanu nul - hipotezu.

Tablica 9. Financiranje uz pomoć prihoda od samozapošljavanja prema spolu

Varijabl a	T-test; Nezavisna varijabla: PB150: Spol (eu_silc_HR_2013) Grupa 1: Muškarci (M) Grupa 2: Žene (Ž) Uključuje uvjet: V18="Nezaposleni"\$										
	M M	M Ž	t- vrijednost	df	p	N M	N Ž	SD M	SD Ž	F-omjer varijance	P - varijan ca
PY050 G	0.15700 9	0.12676 1	1.965547	206 2	0.04948 5	107 0	99 4	0.36398 0	0.33287 2	1.195638	0.004234

Drugi istraživački zadatak gore naveden želi ispitati postoji li statistički značajna razlika između osoba osnovnog, srednjeg i visokog obrazovanja u financiranju sredstava za život za vrijeme nezaposlenosti. Zavisne varijable koje nam pokazuju kako se financiraju osobe za vrijeme nezaposlenosti ostaju iste kao kod prvog istraživačkog pitanja kad smo ih stavljali u odnos sa nezavisnom varijablom spol. Nezavisna varijabla dosegnute razine obrazovanja kodirana je u 3 stupnja od ponuđenih 5. Prvi stupanj uključuje osobe bez osnovne i s osnovnom školom, drugi stupanj uključuje razne srednje trogodišnje, četverogodišnje te petogodišnje škole, dok treći stupanj uključuje osobe sa završenim visokoškolskim obrazovanjem. Za ovu analizu upotrijebili smo test ANOVE tj. analizu varijance budući da kod nezavisne varijable razina obrazovanja postoje tri aritmetičke sredine. Također ćemo i ovdje testirati 4 nul – hipoteze. Krenut ćemo sa zavisnom varijablom dodatka za nezaposlene i provjeriti postoji li statistički značajna razlika između osnovnog, srednjeg i visokoškolskog obrazovanja u korištenju navedenog sredstva financiranja. Iz tablice u nastavku moguće je vidjeti da je dobiveni $p = 0,4956$ i F omjer iznosi 0,3914 uz rizik od 5% mogućnosti za pogrešku što daje zaključak da ne postoji statistički značajna razlika između razine obrazovanja i primanja dodatka za nezaposlene i potvrđuje našu nul – hipotezu.

Tablica 10. Financiranje uz pomoć dodatka za nezaposlene prema razini obrazovanja

Varijabl a	Analiza varijance (eu_silc_HR_2013) Izraženi podatci značajni su pri $p < .05000$ Uključuje uvjet: V18="Nezaposleni"							
	SS ³ između grupa	df između grupa	MS između grupa	SS unutar grupa	df unutar grupa	MS unutar grupa	F	p
PY090 G	0.080927	2	0.040463	212.7381	2058	0.103371	0.39143 8	0.67613 4

Sljedeća zavisna varijabla koju smo stavili u odnos sa razinom obrazovanja i pretpostavili da ne postoji statistički značajna razlika jest novčano osiguranje od nezaposlenosti. Uz rizik od 5% mogućnosti za pogrešku dobili smo da je p vrijednost 0,5869 te da je F – omjer 0,5328 što znači da ne postoji statistički značajna razlika između osoba osnovnog, srednjeg i visokoškolskog obrazovanja u primanju osiguranja od nezaposlenosti od strane poslodavca. Na ovoj zavisnoj varijabli proveli smo logističku regresijsku analizu budući da je koristi najveći broj ljudi.

³ Suma kvadrata

Tablica 11. Financiranje uz pomoć osiguranja od nezaposlenosti prema razini obrazovanja

Varijabl a	Analiza varijance (eu_silc_HR_2013) Izraženi podatci značajni su pri $p < .05000$ Uključuje uvjet: V18="Nezaposleni"							
	SS između grupa	df između grupa	MS ⁴ između grupa	SS unutar grupa	df unutar grupa	MS unutar grupa	F	p
PY030 G	0.248039	2	0.124020	478.9727	2058	0.232737	0.53287 4	0.58699 7

Tablica 11. će nam pokazati uz pomoć logističke regresijske analize tko ima veću vjerojatnost financiranja uz pomoć osiguranja za nezaposlenost za vrijeme nezaposlenosti. Referentna kategorija je ovdje razina završenog obrazovanja. Osobe sa završenom osnovnom školom imaju veću vjerojatnost koristiti ovaj izvor financija za vrijeme nezaposlenosti nego osobe za završenim visokim obrazovanjem. Suprotno od tog je kod osoba koje su završile samo srednjoškolsko obrazovanje. Oni s druge strane imaju manju vjerojatnost financirati se uz osiguranje za nezaposlenost nego osobe sa završenim visokim obrazovanjem. Također je kod muškaraca veća vjerojatnost nego kod žena da se tijekom vremena nezaposlenosti financiraju uz pomoć osiguranja za nezaposlenost.

Tablica 12. Logistička regresijska analiza

Effe ct	Razina učinka	Procijenjeni koeficijent	Standardna pogreška	Donja granica intervala pouzdanosti 95.0%	Gornja granica IP 95.0%	p	
		1	0.648791	0.118069	0.417380	0.880201	0.000 000
PE0 40	Osnovno obrazovanje	2	0.148850	0.220324	-0.282977	0.580677	0.499 297
PE0 40	Srednjoškolsko obraz.	3	-0.126403	0.121434	-0.364409	0.111603	0.297 911
PB1 50	Muškarci	4	0.074626	0.045756	-0.015054	0.164306	0.102 900
Scal e			1.000000	0.000000	1.000000	1.000000	

⁴ Srednji kvadrat

Čitajući sljedeću tablicu usmjerit ćemo se na omjer izgleda i tako procjenjujemo jesu li izgledi za određeni događaj ili ishod jednaki kod obje skupine ispitanika. Ako je omjer izgleda 1 podrazumijeva se da će jednako obje razine obrazovanja primati određeni prihod financiranja. Ovdje iz predviđenoga imamo rezultate više od 1, te manje od 1, odnosno od 0 do 1 budući da izgledi ne mogu biti ispod 0 (McHugh, 2009). Prvi slučaj je osnovno obrazovanje s referentnom varijablom koja je visoko obrazovanje. Omjer izgleda ovdje iznosi 1,186 što znači da će vjerojatnije prva skupina, odnosno, osobe sa samo završenom osnovnom školom, financirati se uz pomoć osiguranja za nezaposlenost. Drugim riječima, kod osoba sa završenom osnovnom školom vrijedi da će se 18,6 % vjerojatnije financirati uz pomoć osiguranja za nezaposlenost nego što je to slučaj kod visokoobrazovanih osoba što je ovdje i referentna kategorija. Suprotno vrijedi kod osoba sa završenom srednjom školom, koje imaju oko 10% manje izgleda da se uzdržavaju na taj način nego visokoobrazovane osobe. Vjerojatnost je također veća i kod muškaraca nego kod žena u financiranju uz pomoć ovog izvora financiranja što smo zaključili i ranije. Muškarci se nešto češće, odnosno, 16% više njih se financira na ovaj način nego žene, no koeficijenti, kao ni u prethodnom slučaju, nisu statistički značajni.

Tablica 13. Omjer izgleda

PY030G – Omjer izgleda(eu_silc_HR_2013) Distribucija : Binominalna, Uključuje uvjet: V18="Nezaposleni"\$						
Efekt	Razina učinka		Omjer izgleda	Donja granica IP 95.0%	Gornja granica IP 95.0%	p
		1				
PE040	Osnovno obrazovanje	2	1.186843	0.596772	2.360357	0.499297
PE040	Srednjoškolsko obrazovanje	3	0.901264	0.675439	1.202592	0.297911
PB150	Muškarci	4	1.160965	0.970340	1.389038	0.102900

Nadalje, zavisna varijabla pod jednostavnim nazivom otpremnina nakon izgubljenog posla kad se stavi u odnos sa razinom obrazovanja dovodi do rezultata da ne postoji statistički značajna razlika između osoba osnovnog, srednjeg i visokoškolskog obrazovanja u korištenju i financiranju uz pomoć novčane otpremnine. Vrijednost p veća je od 0,05 te iznosi 0,46277. Uz to, F omjer iznosi 0,7707 te shodno tomu prihvaćamo nul – hipotezu koju smo zadali.

Tablica 14. Financiranje uz pomoć novčane otpremnine prema razini obrazovanja

Varijabl a	Analiza varijance (eu_silc_HR_2013) Izraženi podatci značajni su pri $p < .05000$ Uključuje uvjet: V18="Nezaposleni"\$							
	SS između grupa	df između grupa	MS između grupa	SS unutar grupa	df unutar grupa	MS unutar grupa	F	p
PY010 G	0.248530	2	0.124265	331.7845	2058	0.161217	0.77079 4	0.46277 9

Zadnja zavisna varijabla u ujedno posljednjoj nul – hipotezi drugog istraživačkog pitanja jest prihod od samozapošljavanja. Stavlajući je u odnos sa razinom obrazovanja pomoću ANOVE dobivamo zaključak da ne postoji statistički značajna razlika između razine obrazovanja i ovog tipa izvora financiranja. Vrijednost p iznosi 0,4135 uz razinu rizika od 5% mogućnosti za pogrešku. F – omjer iznosi 0,8832 i stoga prihvaćamo nul – hipotezu.

Tablica 15. Financiranje uz pomoć prihoda samozapošljavanja prema razini obrazovanja

Varijabl a	Analiza varijance (eu_silc_HR_2013) Izraženi podatci značajni su pri $p < .05000$ Uključuje uvjet: V18="Nezaposleni"							
	SS između grupa	df između grupa	MS između grupa	SS unutar grupa	df unutar grupa	MS unutar grupa	F	p
PY050 G	0.215566	2	0.107783	251.1304	2058	0.122026	0.88327 5	0.41358 3

Treći istraživački zadatak vodi nas do sasvim novih podataka drugog istraživanja, varijabli te testa analiziranja. Naime, treće istraživačko pitanje želi utvrditi postoji li statistički značajna razlika između muškaraca i žena u strategijama traženja posla gdje opet u odnos stavljamo nezavisnu varijablu spol s 5 različitih zavisnih varijabli, odnosno načina i strategija za pronalazak posla. Nul – hipoteze su se analizirale uz pomoć hi kvadrat testa u programu Statistica te će uz svaki rezultat također biti prikazana tablica. U tablicama će biti moguće vidjeti uz hi kvadrat i p vrijednost još i frekvencije korištenja i nekorisćenja odabrane strategije te Yates korekciju hi kvadrata. U tablici 14. naznačen je dobiveni hi kvadrat u iznosu od 880.23 za prvu hipotezu koja glasi da ne postoji statistički značajna razlika između muškaraca i žena u korištenju strategije javljanja HZZ – u za vrijeme traženja posla. P vrijednost je neizmjereno mala pa prema tome, možemo zaključiti da postoji statistički značajna razlika između muškaraca i žena u javljanju HZZ – o pri pronalasku novog posla.

Tablica 16. Korištenje strategije javljanju HZZ – u pri traženju posla prema spolu

	2 x 2 Tablica		
	Muškarci	Žene	Ukupno
Frekvencije korištenja	23139	26844	49983
Postotak od ukupnog broja	31.850%	36.950%	68.800%
Frekvencije nekorisćenja	13186	9481	22667
Postotak od ukupnog broja	18.150%	13.050%	31.200%
Očekivani broj sudionika	36325	36325	72650
Postotak od ukupnog broja	50.000%	50.000%	
Hi - kvadrat (df=1)	880.23	p=0.0000	
Yates korekcija hi - kvadrata	879.75	p=0.0000	

Nadalje, sljedeća hipoteza glasi da ne postoji statistički značajna razlika između muškaraca i žena u kontaktiranju privatne agencije pri zapošljavanju. Dobiveni hi kvadrat iznosi 21,89, dok je i dalje veoma mali, odnosno manji od 0,05 što znači da uz rizik od 5% mogućnosti za pogrešku postoji statistički značajna razlika između muškaraca i žena u kontaktiranju privatne agencije za zapošljavanje tijekom traženja posla.

Tablica 17. Korištenje privatnih agencija za zapošljavanje tijekom traženja posla prema spolu

	2 x 2 Tablica		
	Muškarci	Žene	Ukupno
Frekvencije korištenja	4323	3923	8246
Postotak od ukupnog broja	5.950%	5.400%	11.350%
Frekvencije nekorisćenja	32002	32402	64404
Postotak od ukupnog broja	44.050%	44.600%	88.650%
Očekivani broj sudionika	36325	36325	72650
Postotak od ukupnog broja	50.000%	50.000%	
Hi kvadrat (df=1)	21.89	p= .0000	
Yates korekcija hi kvadrata	21.78	p= .0000	

Nul – hipoteza koja glasi da ne postoji statistički značajna razlika između muškaraca i žena u javljanju izravno poslodavcu tijekom traženja posla na kraju je odbačena. Pokazuje nam to hi kvadrat test koji iznosi 21,08 i p vrijednost koja je opet puno manja od 0,05. To dovodi do zaključka da postoji statistički značajna razlika, uz 5% rizika za mogućnost pogreške, između muškaraca i žena u javljanju direktno poslodavcu pri načinu traženja posla.

Tablica 18. Korištenje javljanja izravno poslodavcu tijekom traženja posla prema spolu

	2 x 2 Tablica		
	Muškarci	Žene	Ukupno
Frekvencije korištenja	19833	19216	39049
Postotak od ukupnog broja	27.299%	26.450%	53.749%
Frekvencije nekorisćenja	16492	17109	33601
Postotak od ukupnog broja	22.701%	23.550%	46.251%
Očekivani broj sudionika	36325	36325	72650
Postotak od ukupnog broja	50.000%	50.000%	
Hi – kvadrat (df=1)	21.08	p= .0000	
Yates korekcija hi kvadrata	21.01	p= .0000	

Raspitivanje kod prijatelja, rođaka i poznanika sljedeća je zavisna varijabla koja ulazi u nul – hipotezu. Najkorištenija je to strategija i kod muškaraca i kod žena u 2020. godini, no nakon provedbe hi kvadrat testa dobijemo zaključak da, uz rizik od 5% mogućnosti za pogrešku, postoji statistički značajna razlika u korištenju spomenute strategije između muškaraca i žena. Pokazuju nam to podaci iz tablice 17. gdje je p vrijednost manja od 0,05, a hi kvadrat iznosi 26,30.

Tablica 19. Korištenje raspitivanja kod prijatelja, rođaka i poznanika kao strategije traženja posla prema spolu

	2 x 2 Tablica		
	Muškarci	Žene	Ukupno
Frekvencije korištenja	29060	29605	58665
Postotak od ukupnog broja	40.000%	40.750%	80.750%
Frekvencije nekorisćenja	7265	6720	13985
Postotak od ukupnog broja	10.000%	9.250%	19.250%
Očekivani broj korisnika	36325	36325	72650
Postotak od ukupnog broja	50.000%	50.000%	
Hi – kvadrat (df=1)	26.30	p= .0000	
Yates korekcija hi kvadrata	26.21	p= .0000	

Posljednja hipoteza trećeg istraživačkog pitanja glasi da ne postoji statistički značajna razlika u korištenju strategije javljanje putem oglasa u novinama pri traženju posla između muškaraca i žena. Nakon provedenog testa dobili smo p vrijednost manju od 0,05 uz 5% rizika mogućnosti za pogrešku te hi kvadrat u iznosu od 133,20. Slijedom toga, moramo odbaciti spomenutu pretpostavku te zaključiti da postoji statistički značajna razlika između muškaraca i žena u rabljenju oglasa u novinama tijekom traženja posla.

Tablica 20. Korištenje strategije javljanja putem oglasa u novinama prema spolu

	2 x 2 Tablica		
	Muškarci	Žene	Ukupno
Frekvencije korištenja	5521	6684	12205
Postotak od ukupnog broja	7.599%	9.200%	16.800%
Frekvencije nekorisćenja	30804	29641	60445
Postotak od ukupnog broja	42.401%	40.800%	83.200%
Očekivani broj korisnika	36325	36325	72650
Postotak od ukupnog broja	50.000%	50.000%	
Hi - kvadrat (df=1)	133.20	p=0.0000	
Yates korekcija hi kvadrata	132.97	p=0.0000	

Zadnji istraživački zadatak želi ispitati postoji li razlika 2013. godine i 2020. godine u strategijama traženja posla u Republici Hrvatskoj. Za odgovoriti na ovo istraživačko pitanje testirat ćemo 5 nul – hipoteza pomoću hi kvadrat testa u programu Statistica.

Prva hipoteza glasi da ne postoji statistički značajna razlika između korištenja jedne od strategija traženja posla, a to je javljanje HZZ – o 2013. godine i 2020. godine. Rezultati pokazuju da je hi kvadrat test 4341,2 te je p vrijednost izrazito mala, odnosno, manja od 0,05 što uz rizik od 5% mogućnosti za pogrešku daje zaključak da postoji statistički značajna razlika u upotrebljavanju navedene strategije 2013. godine te 2020. godine. Također je to bilo vidljivo i iz tablice 5 gdje strategija javljanje HZZ – u pri traženju posla ima drastičan pad rabljenja.

Tablica 21. Uporaba strategije javljanja HZZ – u 2013. i 2020. godine

	2 x 2 Tablica		
	2013. godina	2020. godina	Ukupno
Frekvencije korištenja	32148	24846	56994
Postotak od ukupnog broja	44.251%	34.200%	78.450%
Frekvencije nekorisćenja	4177	11479	15656
Postotak od ukupnog broja	5.749%	15.800%	21.550%
Očekivani broj korisnika	36325	36325	72650
Postotak od ukupnog broja	50.000%	50.000%	
Hi - kvadrat (df=1)	4341.20	p=0.0000	
Yates korekcija hi kvadrata	4340.01	p=0.0000	

Sljedeća strategija koju i 2013. godine i 2020. godine koristi najmanji broj osoba je kontaktiranje privatnih agencija za zapošljavanje. Nul – hipoteza ovdje također podrazumijeva da ne postoji statistički značajna razlika 2013. godine i 2020. godine u korištenju strategija za traženja posla. Nakon provedbe hi kvadrat testa, dolazimo do rezultata gdje je p vrijednost i

dalje toliko mala, a hi kvadrat iznosi 194,71 pa prema tome zaključujemo da postoji statistički značajna razlika u rabljenju ove strategije 2013. godine te 2020. godine.

Tablica 22. Korištenje privatnih agencija za zapošljavanje 2013. i 2020. godine

	2 x 2 Tablica		
	2013. godina	2020. godina	Ukupno
Frekvencije korištenja	5412	4141	9553
Postotak od ukupnog broja	7.449%	5.700%	13.149%
Frekvencije nekorisćenja	30913	32184	63097
Postotak od ukupnog broja	42.551%	44.300%	86.851%
Očekivani broj korisnika	36325	36325	72650
Postotak od ukupnog broja	50.000%	50.000%	
Hi - kvadrat (df=1)	194.71	p=0.0000	
Yates korekcija hi kvadrata	194.40	p=0.0000	

Strategija traženja posla koja se prema tablici 5. promijenila samo za 0,6% osoba koje su je koristile 2013. godine je javljanje direktno poslodavcu. Nakon provedbe analize pokazuje da, uz rizik od 5% mogućnosti za pogrešku nema statistički značajne razlike 2013. godine i 2020. godine u korištenju navedene strategije. Pokazuje to i vrijednost p koja iznosi 0,1049 uz 5% rizika mogućnosti za pogrešku, dok je hi kvadrat 2,63.

Tablica 23. Korištenje strategije javljanja izravno poslodavcu 2013. i 2020. godine

	2 x 2 Tablica		
	2013.godina	2020. godina	Ukupno
Frekvencije korištenja	19325	19543	38868
Postotak od ukupnog broja	26.600%	26.900%	53.500%
Frekvencije nekorisćenja	17000	16782	33782
Postotak od ukupnog broja	23.400%	23.100%	46.500%
Očekivani broj korisnika	36325	36325	72650
Postotak od ukupnog broja	50.000%	50.000%	
Hi - kvadrat (df=1)	2.63	p= .1049	
Yates korekcija hi kvadrata	2.61	p= .1065	

Slijedom navedenog, sljedeća hipoteza glasi da ne postoji statistički značajna razlika u upotrebljavanju strategija javljanju prijateljima, rođacima i poznanicima za pomoć pri traženju posla 2013. godine i 2020. godine. Ovu hipotezu odbacujemo uz rizik od 5% mogućnosti za pogrešku budući da je p vrijednost manja od 0,05 te je hi kvadrat test 1167,25. Stoga zaključujemo da postoji statistički značajna razlika u korištenju gore navedene strategije 2013. godine i 2020. godine.

Tablica 24. Korištenje strategije javljanja prijateljima, rođacima i poznicima pri traženju posla prema spolu

	2 x 2 Tablica		
	2013. godina	2020. godina	Ukupno
Frekvencija korištenja	32584	29314	61898
Postotak od ukupnog broja	44.851%	40.350%	85.200%
Frekvencija nekorisćenja	3741	7011	10752
Postotak od ukupnog broja	5.149%	9.650%	14.800%
Očekivani broj korisnika	36325	36325	72650
Postotak od ukupnog broja	50.000%	50.000%	
Hi - kvadrat (df=1)	1167.25	p=0.0000	
Yates korekcija hi kvadrata	1166.54	p=0.0000	

Posljednja hipoteza ovog istraživačkog pitanja, ali i cijele obrade podataka jest nul – hipoteza koja u odnos stavlja korištenje strategije prijavljivanje za posao putem oglasa u novinama 2013. godine te 2020. godine. Iz tablice 5. i ovdje vidimo drastičan pad rabljenja spomenute strategije što će p vrijednost koja je manja od 0,05 pokazati statistički značajnom razlikom. Hi kvadrat je izrazito velik te iznosi 2148,87 što nam također govori da uz rizik od 5% mogućnosti za pogrešku postoji statistički značajna razlika u korištenju iznesene strategije te dvije godine.

Tablica 25. Korištenje oglasa u novinama tijekom traženja posla 2013. i 2020. godine

	2 x 2 Tablica		
	2013. godina	2020. godina	Ukupno
Frekvencije korištenja	11406	6066	17472
Postotak od ukupnog broja	15.700%	8.350%	24.050%
Frekvencije nekorisćenja	24919	30259	55178
Postotak od ukupnog broja	34.300%	41.650%	75.950%
Očekivani broj korisnika	36325	36325	72650
Postotak od ukupnog broja	50.000%	50.000%	
Hi – kvadrat (df=1)	2148.87	p=0.0000	
Yates korekcija hi kvadrata	2148.06	p=0.0000	

7. Zaključak

7.1. Pregled glavnih nalaza i ograničenja istraživanja

Nakon provedena 3 različita testa na 18 zadanih hipoteza zanimljivo se na samom kraju vratiti na početne istraživačke zadatke i zaključiti dobiveno. Ono u što smo željeli dobiti uvid u ovom istraživanju bili su izvori financiranja te strategije traženja posla dok su osobe nezaposlene. U odnos smo ih stavljali sa spolom i razinom završenog obrazovanja, no i provjerili jesu li se strategije traženja posla u Hrvatskoj kroz jedan vremenski period promijenile, konkretno, od 2013. godine od kad smo ušli u Europsku Uniju do 2020. godine.

Prvi istraživački zadatak zahtijevao je utvrditi razlikuju li se muškarci i žene prema izvorima financiranja tijekom vremena kad su nezaposleni. Pretpostavili smo da se financiranje određenim izvorima ne razlikuje prema spolu i da se muškarci i žene na slične načine financiraju. Prema dobivenim podacima t - testa vidljivo je kako razlika između muškaraca i žena postoji u samo dva od odabrana četiri izvora financiranja koja se i prema udjelu korištenja rjeđe koriste. To su dodaci za nezaposlene i prihodi i gubitci od samozapošljavanja. Nadalje, kod socijalnih doprinosa države i novčanih otpremnina ne postoji razlika te ih, možemo reći muškarci i žene, podjednako koriste kao pomoć pri financiranju za vrijeme kada nemaju posao. Istaknula bih kako je ograničenje ovdje bilo nerazumljivost ponuđenih izvora financiranja koja uz to ne možemo povezati sa pronađenim istraživanjem iz teorijskog djela jer nudi većinom neke druge izvore prihoda poput toga da ih financiraju ukućani i slično. Prema istraživanju Šverko, Maslić, Seršić Galešić čak 77% sudionika financiraju se primanjima ukućana. Takav ponuđeni izvor financiranja bi zasigurno promijenio rezultate ankete o dohotku, socijalnoj uključenosti i životnih uvjeta jer su prepreke za primanje ovih izvora financiranja, kao što smo i spomenuli u teorijskom dijelu, određeni uvjeti koje osoba mora imati ili odraditi prije. Primjerice to može biti konkretno radni staž koji je vremenski određen.

Drugi istraživački zadatak u odnos stavlja istu zavisnu varijablu sa novom nezavisnom varijablom, a to je završena razina obrazovanja koja je za potrebe ovog istraživanja kodirana u tri stupnja. Ovdje smo zbog 3 aritmetičke sredine nezavisne varijable koristili analizu varijance koja nam ni u jednom slučaju nije pokazala statistički značajnu razliku kao što smo i pretpostavili. Dakle, može se zaključiti da se osobe i sa završenom samo osnovnom školom, ali s druge strane i sa završenim visokim obrazovanjem na vrlo sličan način financiraju za vrijeme nezaposlenosti, odnosno, da koriste slična sredstva. Nakon toga odabrali smo izvor financiranja koji se najviše koristi kao pomoć pri financiranju sredstava za život u vrijeme nezaposlenosti,

a to je materijalno osiguranje nezaposlenih. Podsjetimo se, stavivši ju u odnos sa spolom i razinom obrazovanja testovi nisu ni u jednom slučaju pokazali statistički značajnu razliku. Pomoću logističke regresijske analize, koja također nigdje ne pokazuje povezanost, utvrdili smo tko ima veću vjerojatnost korištenja ovog prihoda za to vrijeme. Pokazalo se da osobe sa završenom osnovnom školom imaju veću vjerojatnost financirati se uz pomoć osiguranja za nezaposlenost od osoba sa završenim visokim obrazovanjem. S druge strane, to nije slučaj s osobama sa završenom srednjom školom, od njih veću vjerojatnost za financiranje uz pomoć ovog prihoda imaju osobe sa završenim fakultetom. Kad govorimo o spolu, muškarci imaju veću vjerojatnost od žena da se financiraju ovim prihodom u vrijeme nezaposlenosti. Zašto je to tako mogu objasniti podatci o registriranoj nezaposlenosti prema spolu i prema razini završenog obrazovanja, opširniji opis kako, tko i uz koje uvjete dobiva materijalno osiguranje za nezaposlene te što nezaposlenim osobama uz ovaj izvor preostaje kao pomoć pri financiranju. Sve su ovo pretpostavke tako da ovo može biti jedno od budućih predmeta istraživanja.

Treći istraživački zadatak veže se uz sasvim novo istraživanje iz 2020. te godine. Kao važan preduvjet za pronaći siguran posao napomenuli smo ranije strategije kojom ga i tražimo. Tu smo zavisnu varijablu u ovom zadatku stavili u odnos sa spolom te dobili zanimljive podatke gdje smo morali i odbaciti postavljene hipoteze. Hi kvadrat test kojeg smo ovdje koristili daje rezultate da muškarci i žene u Republici Hrvatskoj na različit način traže posao, odnosno, razlikuju se u korištenju svih strategija. Ono što i muškarci i žene, bez obzira na statistički značajnu razliku, svakako više preferiraju su neformalni oblici traženja posla, odnosno, izravno javljanje poslodavcu te raspitivanje kod prijatelja, rođaka i poznanika. Također kao i kod Granovetterovog istraživanja (1995) s PTM radnicima vidimo dominantnost neformalnih oblika traženja posla. Ono što ovo istraživanje može potaknuti za slijedeća istraživanja je zašto se muškarci i žene razlikuju po svim ponuđenim strategijama traženja posla te koji su preduvjeti odabira koje strategije.

Zadnjim istraživačkim zadatkom željeli smo provjeriti jesu li se strategije tijekom već navedenog vremenskog perioda promijenile u korištenju u Republici Hrvatskoj. Nakon provedenog hi kvadrat testa dobili smo statističku značajnu razliku kod svih strategija traženja posla, samo kod izravnog javljanja poslodavcu ne postoji razlika u korištenju 2013. i 2020. godine. Dakle, možemo zaključiti da se kroz vrijeme ipak promijenilo korištenje različitih strategija za traženje posla. Prema tablici 5. iz koje jasno vidimo postotke korištenja određenih strategija u 2020. godini strategija raspitivanja kod prijatelja, rođaka i poznanika ostaje

najpopularnija i najkorištenija. Kao što smo i spomenuli ranije strategija ima svoje prednosti jer za razliku od ostalih, prijatelji i rodbina daju itekako širi i slobodniji opis posla nezaposlenoj osobi. Izravno javljanje poslodavcu je strategija uz koju možemo povezati snagu slabih veza i uz koju bih svakako dodala da je strategija koja tako lako neće izgubiti svoju moć korištenja. Znamo dobro da ova strategija neće kao raspitivanje kod prijatelja ili rođaka dati širu sliku o kolegama, stanju u firmi ili poslodavcu. No, istaknula bih da ljudi kada stupaju u kontakt s osobom koja će ih kroz naredni period života voditi kroz posao i biti iznad njih lakše sami stvoriti dojam o ne samo poslodavcu već i cijeloj tvrtki. Možemo reći da po ovim stvarima opet možemo razlikovati i objasniti zašto ova strategija nije smanjila udio korištenja, dok primjerice javljanje preko HZZ – a za pronaći posao je u 7 godina opalo za 20% .

Socijalne mreže i osobni kontakti imaju veliku i značajnu ulogu u traženju i pronalaženju posla. Sve je započelo Granovetterovom studijom iz 1995. godine o traženju posla, u kojoj je, kao što smo već rekli, ustanovio kako je većina PTM radnika do svog posla došla neformalnim strategijama. To vodi k njegovoj teoriji o "jakosti slabih veza", prema kojoj su upravo slabe socijalne veze korisne pri stjecanju posla. Takve su veze najučinkovitije ukoliko potječu iz profesionalnih krugova i ukoliko ne počivaju na osobnoj bliskosti. Jake veze, spomenuli smo, čine prijatelji i bliski kolege iz razloga što se međusobno jako dobro poznaju. Naši prijatelji se kreću u istim krugovima kao i mi te informacije koje imaju prijatelji se preklapaju sa našim što podrazumijeva najčešće nikakvu vrijednost za pronaći novi posao ili novu informaciju. S druge strane, slabe veze, zbog svoje različitosti, ali i mobilnosti, značajno pridonose stvaranju novih informacija i pristupu širim resursima. Slabe veze su prijeko potrebne za širenje informacija i povezivanje različitih grupa unutar mreže. Ono što nezaposlene osobe mogu uvidjeti iz ovog istraživanja je da se pri traženju posla fokusiraju na poznanike i osobe s kojima imaju slabiji kontakt nego na prijatelje i rođake. To može dovesti do sasvim novog usmjerenja kod ljudi te biti velika pomoć nezaposlenim osobama pri traženju zaposlenja.

Što se tiče ograničenja s kojima smo se susretali tijekom istraživanja bila su neka važnija koja su možemo reći poremetila plan prvotnog istraživanja i neka manje važna. Kao glavno ograničenje istraživanja navela bih nemogućnost da se dođe do cijelih podataka ARS-a te se preuzelo ono do čega se moglo doći preko Eurostata. Napomenula bih i ona općenito ograničenja koja predstavlja rad sa sekundarnim podacima. Neki od nedostataka koje ću navesti s kojima sam se i susrela su težina interpretacije jer su se ipak druge osobe bavile dizajnom samog istraživanja i provedbom. Slijedom toga, vrijeme koje zahtijeva obrada samih sekundarnih izvora podataka i kako u kratkom periodu prilagoditi izvor svom planu istraživanju

te na kraju ono što sam i spomenula nedostupnost nekih podataka. Ovo sve što smo naveli ne poništava i velike prednosti koje sam dobila prilikom korištenja sekundarnih izvora podataka. Što se tiče najvažnijih prednosti sekundarnih izvora podataka kao metode prikupljanja podataka, prvo je to što su podatci, barem neki od njih, lako dostupni. Zatim niski, odnosno, ovdje nulti materijalni troškovi budući da samostalno ne provodimo istraživanje. Ono što bih još navela kao manje važno ograničenje istraživanja je to da su odgovori ispitanika u oba odabrana istraživanja postavljeni u podacima kao zasebne varijable koje su se u analizi svaka posebno trebale stavljati u odnos sa nezavisnim varijablama. To je naravno i razlog velikog broja hipoteza koje je istraživanje na kraju testiralo. Unatoč svim navedenim ograničenjima, ali i nedostacima dostupne literature istih i/ili sličnih predmeta mjerenja ovo istraživanje sa svojim krajnjim rezultatima otvara nova istraživačka pitanja koja će obogatiti sada iscrpno istraživačko područje nezaposlenosti.

8. Popis literature

- Bejaković, Predrag (2003). „Nezaposlenost“, *Financijska teorija i praksa*, 27 (4): 659-661.
- Birsa, Jelena (2003). „Definicije i mjerenje nezaposlenosti“ u: Mirta Galešić, Darja Maslić – Seršić i Branimir Šverko (ur.). *Psihološki aspekti nezaposlenosti*. Zagreb: Odsjek za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu.
- Botrić, Valerija (2009). „Unemployed and Long-Term Unemployed in Croatia: Evidence from Labour Force Survey”, *Revija za socijalnu politiku*, 16 (1): 25-44.
- Galić, Zvonimir (2011). „Job Search and (Re)employment: Taking the Time-varying Nature of Job-search Intensity into Consideration“. *Revija za socijalnu politiku*, 18 (1): 1-23.
- Granovetter, Mark (1995). *Getting a job: : a study of contacts and careers*. Chicago and London: The University of Chicago Press.
- Granovetter, Mark (1973). *The Strength of Weak Ties*. Chicago. The University of Chicago Press.
- Hirschi, T. (1969). *Causes of delinquency*. Berkeley: University of California Press.
- Hodson, Randy, Sullivan Teresa (2007). *The Social Organization of Work*. . Wadsworth Pub Co.
- Ibrahimović, Jasmin i Kolega, Maja (2013). „UČESTALOST I UČINKOVITOST RAZLIČITIH STRATEGIJA TRAŽENJA POSLA“, *Praktični menadžment*, 4 (1): 97 – 101.
- Kerovec, Nada (1999). „Kako mjeriti nezaposlenost“ *Revija za socijalnu politiku*, 6 (3): 259-267.
- Matko, Vlasta (2003). „Psihološke posljedice nezaposlenosti i posredujući faktori“ u: Mirta Galešić, Darja Maslić – Seršić i Branimir Šverko (ur.). *Psihološki aspekti nezaposlenosti*. Zagreb: Odsjek za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu.
- McArdle, Sarah, Waters, Lea, Briscoe, Jon P., Hall, Douglas (2007). „Employability during unemployment: Adaptability, career identity and human and social capital”, *Journal of Vocational Behavior*, 71: 247 – 264.
- McHugh, Mary L. (2009). „Omjer izgleda: izračun, uporaba i tumačenje“, *Biochemia Medica*, 19 (2): 120-126.

- Merton, Robert (1968). *Social theory and social culture*. New York. The Free Press 1.
- Nekić, Irena (2003). „Socijalne posljedice nezaposlenosti“ u: Mirta Galešić, Darja Maslić – Seršić i Branimir Šverko (ur.). *Psihološki aspekti nezaposlenosti*. Zagreb: Odsjek za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu.
- Proroković, Ana, Miliša, Zlatko i Knez, Antonio (2009). „Radne vrijednosti i zadovoljstvo poslom s obzirom na neke sociodemografske značajke“, *Acta Iadertina*, 6 (1): 3 - 17.
- Šverko, Branimir, Galešić, Mirta i Maslić Seršić, Darja (2004).“ Aktivnosti i financijsko stanje nezaposlenih u Hrvatskoj. Ima li osnova za tezu o socijalnoj isključenosti dugotrajno nezaposlenih osoba?“, *Revija za socijalnu politiku*, 11 (3-4): 283-298.
- Šverko, Branimir, Galić, Zvonimir, Maslić Seršić Darja (2006).“ Nezaposlenost i socijalna isključenost: longitudinalna studija“ *Revija za socijalnu politiku*, 13 (1): 1-14.
- Šverko, Branimir., Maslić Seršić, Darja. i Galić, Zvonimir (2006). „Financijske prilike i zdravlje nezaposlenih u Hrvatskoj: Vodi li financijska deprivacija do lošijeg zdravlja?“, *Revija za socijalnu politiku*, 13 (3-4): 257-269.
- Vukelić, Anton (2008). „PERCEPCIJA SAVJETNIKA HRVATSKOG ZAVODA ZA ZAPOŠLJAVANJE O ČIMBENICIMA ZAPOŠLJAVANJA NEZAPOSLENIH“, *Informatologia*, 41 (1): 23-32.

8.1. Internetski izvori

URL1 - HZZ – Hrvatski zavod za zapošljavanje – Statistika

Dostupno na: <https://statistika.hzz.hr/Statistika.aspx?tipIzvjestaja=1> (20.4.2021.)

URL 2 – ARS – Anketa o radnoj snazi

Dostupno na: https://www.dzs.hr/eng/Publication/metodologije/metod_71.pdf (20.2.2021.)

URL3 – EU SILC

Dostupno na: https://circabc.europa.eu/sd/a/b862932f-2209-450f-a76d-9cfe842936b4/DOCSILC065%20operation%202019_V9.pdf (17.8.2021.)

URL4 – Eurostat

Dostupno na: <https://ec.europa.eu/eurostat> (10.5.2021.)

URL5 – VII. Nacionalni kongres hrvatskog sociološkog društva

Dostupno na: http://hsd.hr/wpcontent/uploads/sites/598/2019/04/Socijalna_kohezija_2019.pdf
(22.8.)